

Nullskatteyttere flest er ikke rike

Av Mathilde Fasting, siviløkonom og idéhistoriker i Civita

Oppsummering

I debattene om skattesystemet hevdes det at en fjerning av formuesskatten vil bety at mange mennesker i så fall blir «nullskatteyttere». Argumentet fremføres slik at det implisitt betyr at mange mennesker med formue «til evig tid» vil slutte å betale personlig skatt.

Finansminister Trygve Slagsvold Vedum har hevdet at en fjerning av formuesskatten ville føre til at det ble 24 800 nullskatteyttere.¹ Han skaper et feilaktig inntrykk av at disse 24 800 er blant de rikeste av oss, blant annet ved å hevde at de rikeste 0,1 prosent kun betaler formuesskatt og følgelig da er inkludert i nullskattebegrepet.²

Dette notatet vil vise at tallgrunnlaget fra Finansdepartementet, som Vedum benytter, er sterkt misvisende, fordi de fleste av de 24 800 nullskatteytterne er pensjonerte kvinner (som gjennomgående har lavere formuer og inntekter enn menn) med lav inntekt og personlig formue under bunnfradraget for formuesskatten.

En nullskatteytter er en person som ikke betaler (person-) skatt. For at det skal bli relevant å snakke om nullskatteyttere, må det også være slik at det er mulig å være nullskatteytter over tid, ikke bare i ett enkelt år.

Flertallet av de få med høyere formue og inntekt, som kun betalte formuesskatt i 2022, viser seg å ha betalt inntektsskatt i de foregående årene, og tilhører dermed ikke normalt nullskatteydergruppen. Formuesskatt er derfor ikke avgjørende for skattebidraget til de med høyest formue og inntekt. Dette forsterker seg enda mer om formuesskatt avvikles kun på næringskapital – som er forslaget som har bred støtte på borgerlig side.³

Noen hovedfunn

- Det er ingen faglig dekning for å hevde at det blir mange rike personlige nullskatteytere som gjentagende ikke vil betale inntektsskatt eller annen kapitalskatt, dersom formuesskatten avvikles.
- En analyse av de 24 800 personene som i 2022 kun betalte formuesskatt og ikke skatt på inntekt viser at disse personene i hovedsak har lav inntekt og moderat formue, og at den største gruppen av disse er eldre kvinner. 9 av 10 (91 prosent) hadde beregnet formue under 10 mill. kroner. Halvparten (51 prosent) hadde beregnet formue under 3 mill. kroner.
- Bare 500 personer med en beregnet formue på over 25 mill. kroner, betalte ikke inntektsskatt det ene året de ikke betalte personlig skatt. I de foregående fire årene, fra 2018 til 2021, var det kun 100–200 personer med beregnet formue over 25 mill. kroner som i hvert av disse enkeltårene ikke betalte skatt på inntekt. Dette utgjør 0,4–0,8 prosent av de 24 800 personene som i 2022 kun betalte formuesskatt og ikke inntektsskatt.
- I 2021 ble det betalt 1,2 mrd. kroner i skatt på inntekt fra de 24 800 skatteyterne som kun betalte formuesskatt i 2022. Om lag 750 mill. kroner av dette ble betalt av 284 skatteytere med beregnet formue over 25 mill. kroner. I årene 2018–2020 var den samlede skatten på inntekt fra nullskattekullet av 2022 700–800 mill. kroner, hvor gruppen med formue over 25 mill. kroner stod for 26–40 prosent.
- Nye data viser at selv målt kun for ett enkelt år, estimerer Finansdepartementet at det i 2024 kun er 900 personer med formue over 5 mill. kroner som blir nye personlige nullskatteytere, dersom formuesskatt på næringskapital avvikles. Dette er den mest aktuelle endringen i formuesskatten, dersom det blir et regjeringsskifte i neste stortingsperiode. Disse 900 personene domineres av næringsdrivende i SMB-segmentet og pensjonister med lav pensjon, nedbetalt bolig og noen mindre bedriftsinvesteringer.

Hvorfor det ikke er riktig å bruke begrepet nullskatteyter

En personlig nullskatteyter er i den offentlige debatten mennesker med formue som ikke betaler personlig skatt, slik som inntektsskatt, utbytteskatt eller annen skatt på kapitalinntekter. Motstandere av fjerning av formuesskatten hevder at det vil bli tusenvis av nullskatteytere dersom formuesskatten på arbeidende, næringsrelatert kapital avvikles, og at de rikeste da ikke bidrar til samfunnet. Dette notatet dokumenterer at det i realiteten knapt finnes nullskatteytere blant formuende personer. Dette underbygges av flere nyere uttalelser, blant annet fra Finansdepartementet.

Skatteprofessor ved NHH, Jarle Møen, skrev i Dagens Næringsliv 5.2.2024 følgende:

Hovedpoenget er altså at begrepet nullskattyter ikke gir et riktig bilde når vi kun analyserer skattestatistikk for enkeltår. Sett over en lengre tidshorison er det få som ikke betaler skatt i det hele tatt. ... Nullskatteyterbegrepet bør ut av debatten også når vi analyserer skattebelastning over tid.

Finansdepartementet skriver følgende i et svar på spørsmål fra Stortinget, underskrevet av finansminister Trygve Slagsvold Vedum:

Helheten i skattesystemet, inkludert næringsbeskatning, angir skattebidrag – ikke kun personskatten: «Departementet vil påpeke at det er helheten i skattesystemet og den samlede beskatningen som er relevant når en skal vurdere bidrag til skatteinntektene fra ulike kilder. I denne sammenhengen blir det for snevert kun å se på skatter på personers hånd. Næringsvirksomhet bidrar med skatteinntekter til fellesskapet gjennom selskapsskatten».⁴

Og videre:

Det gjelder også selv om eiere enkelte år betaler lite i personlig inntektsskatt. Eiere av finansformue og næringsvirksomhet kan også ha null eller negativ inntekt enkelte år fordi de realiserer tap og ikke betaler personlig inntektsskatt. Andre år kan inntekten være positiv, slik at det vil gi et riktigere bilde å se flere år under ett.

Professor i skatterett ved BI, Ole Gjems Onstad, skriver i Finansavisen 13.3.2024 et litt lengre resonnement:

Hvis en aksjonær tar ut utbytte av et selskap, skatlegges dette med 37,84 prosent. Men alle er enige i at aksjonærens samlede skattebelastning for inntekt som «tas gjennom» et personlig aksjeselskap, blir 51,5 prosent. Det er villedende å si at skatten er 37,84 prosent selv om dette er den eneste skatten som betales direkte av aksjonæren og fremgår av hennes skattemelding. Like galt er det å si at aksjonæren er nullskatteyter dersom vedkommende ikke tar ut aksjeutbytte og ikke ilignes utbytteskatt. Andelen av overskuddet i aksjeselskapet er uansett definitivt redusert med 22 prosent som indirekte rammer aksjonæren. Nullskattyterbegrepet er ikke bare teoretisk galt, det er feil også i praksis. Selv om man ser bort fra andelen av selskapets skatt, klarer ingen i det lange løp å være uten skattepliktig inntekt. Over tid må en aksjonær ta ut aksjeutbytte eller selge aksjer med tilhørende direkte skattebelastning hvis ikke vedkommende har en uvanlig økonomi med mye beskattet likviditet tilgjengelig.

Debatter om nullskatteyttere har pågått i mange år, og bruken av begrepet har ikke vært tilbakevist faglig, slik det nå er blitt i debatter våren 2024. Det er ikke relevant å kun se ett år ad gangen. Skattebidrag må ses over tid. Det er heller ikke relevant å ikke inkludere skatt som eiere av næringsvirksomhet betaler gjennom selskapene de eier.

Hvem er de potensielle 24 800 nullskatteyterne i 2022?

Det korte svaret er at de fleste av de 24 800 personene som i 2022 kun betalte formuesskatt og ikke inntektsskatt, har lav formue og inntekt. En stor andel av disse har så lav formue at hvis de hadde vært single, hadde de ikke betalt formuesskatt, fordi deres formue er lavere enn bunnfradraget, og inntekten deres er også så lav at den ikke utløser inntektsskatt. Fordi de er gift, blir de skattet sammen med sin ektefelle for formue (men ikke inntekt), noe som trekker formuen for paret over bunnfradraget i formuesskatten, mens de på lik linje med mange andre med lav pensjon eller inntekt ikke betaler inntektsskatt.

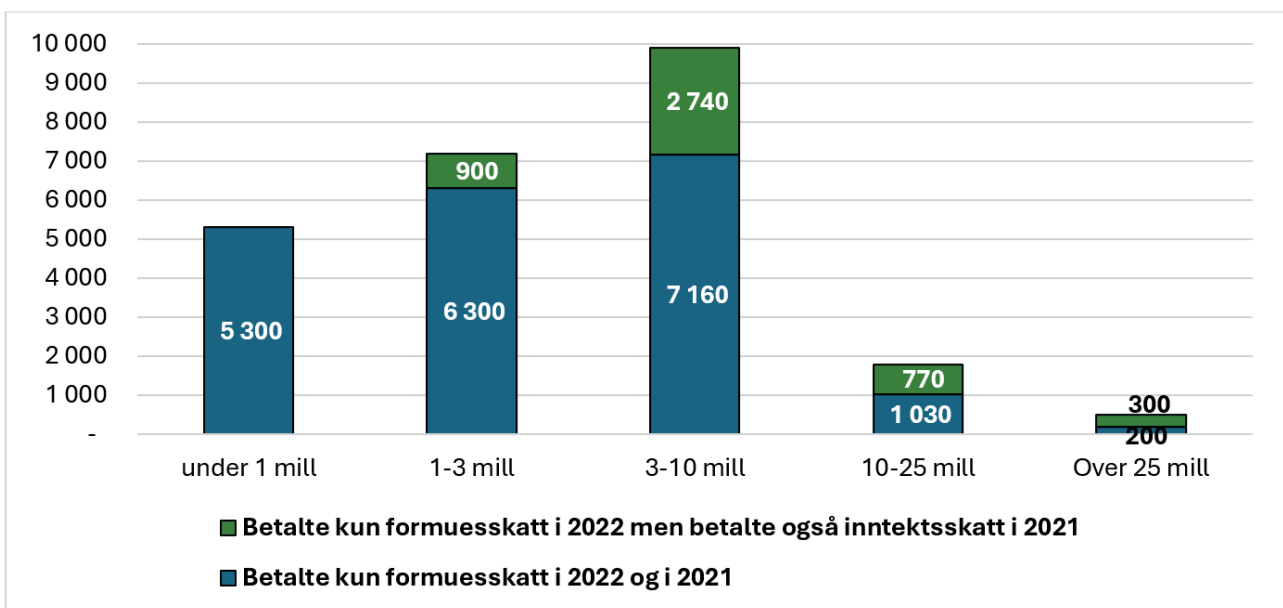
En analyse fra SSB finner at 16 400 av de potensielle 24 800 nullskatteyterne i 2022 – det vil si om lag 2/3 – hadde så lav alderspensjon at de fikk all inntektsskatt fra alderspensjon fjernet av skattefradraget for alderspensjon. 77 prosent av de 24 800 ble liknet sammen med partner, mens kun 23 prosent ble liknet alene. Gjennomsnittsalderen for alle de 24 800 som kun betalte formuesskatt i 2022 er 68 år, som også er aldersnivået til de som kun betaler formuesskatt, har ligget på siden pensjonsreformen i 2011 økte denne gjennomsnittsalderen med omlag 10 år. Pensjonsreformen medførte også at antallet som kun betalte formuesskatt mer enn doblet seg, fra 11 800 i 2010 til 25 200 i 2011.

Figur 1 viser de 24 800 skatteyterne som i 2022 kun betalte formuesskatt, fordelt på beregnede formuesgrupper og hvorvidt de betalte inntektsskatt i 2021 eller ikke.

De aller fleste som kun betalte formuesskatt i 2022 hadde moderat formue. Halvparten (51 prosent) hadde beregnet formue på under 3 mill. kroner. Medianalder for disse var 74 år, og 91 prosent var kvinner. Deres gjennomsnittlige brutto finanskapital var på 858 000 kroner, hvorav 85 prosent var plassert i banken.

Interessant nok inkluderes her 5 300 skatteyttere som hadde under 1 mill. kroner i beregnet formue, som er godt under bunnfradraget i formuesskatten, som er på 1,7 million kroner. Det skyldes at ektefeller og meldepliktige samboere normalt blir liknet som en enhet, med et felles bunnfradrag. Det fører til at gifte personer og meldepliktige samboere med skattepliktig nettoformue under det individuelle bunnfradraget i formuesskatten kan bli ilagt formuesskatt, dersom paret til sammen har skattepliktig nettoformue over 3,4 millioner kroner.

Figur 1: Fordeling av antall personer som kun betalte formuesskatt i 2022 etter beregnet formuesgruppe, og hvorvidt de betalte inntektsskatt i 2021 eller ikke

Kilde: SSB, Finansdepartementet og NyAnalyse

9 av 10 (91 prosent) av de 24 800 som i 2022 kun betalte formuesskatt, hadde beregnet formue under 10 mill. kroner. SSBs analyse viser ikke fordelingen av denne formuen, men det er rimelig å anta at hoveddelen av disse er eldre personer med nedbetalt primærbolig, muligens en fritidsbolig, noe kapital plassert i banken og noe kapital plassert i aksjemarkedet – med andre ord en ganske gjennomsnittlig eldre skatteyder med ordnet økonomi og gjeldfri bolig.

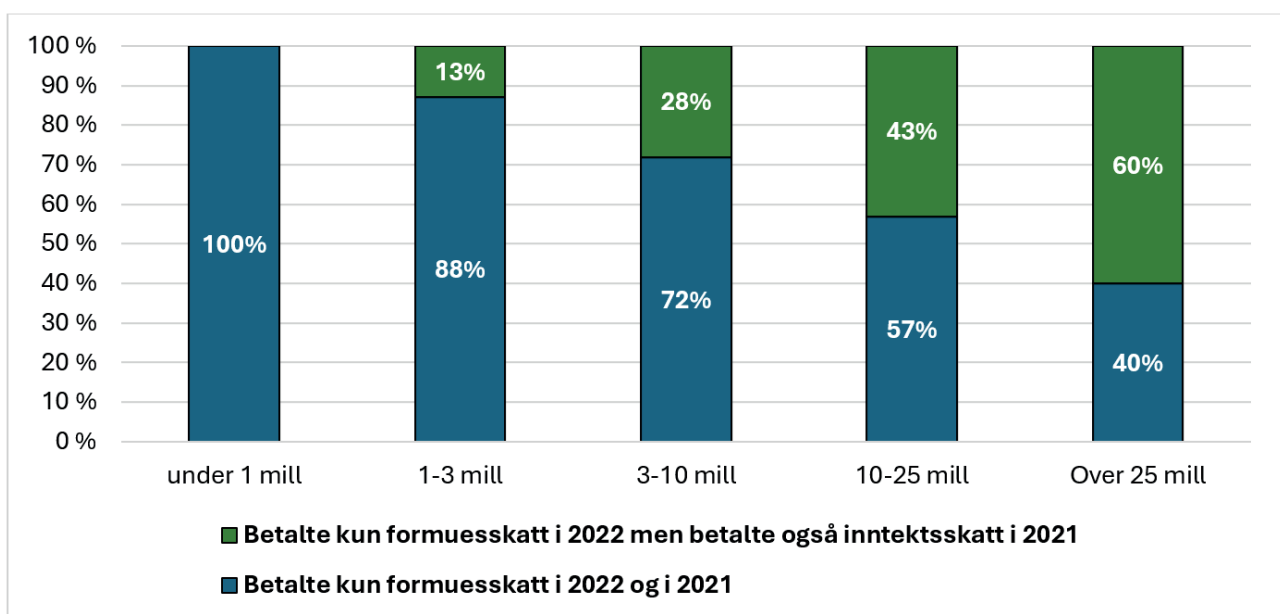
9 prosent, 2 300 personer, av de 24 800 som i 2022 kun betalte formuesskatt hadde beregnet nettoformue over 10 mill. kroner. Medianalderen deres var 61 år, og 58 prosent var kvinner. Gjennomsnittlig brutto finanskapital utgjorde 26 mill. kroner, hvorav 1,7 mill. kroner stod i banken, og resten bestod av aksjer, fondsandeler og andre verdipapirer.

Etterlatt inntrykk etter retorikken til finansminister Vedum og andre fremtredende politikere på venstresiden, er at en avvikling av formuesskatten vil føre til et stort antall rike nullskatteyttere. Tallgrunnlaget fra SSB og Finansdepartementet viser at når man undersøker tallgrunnlaget grundigere, var det 500 personer med beregnet formue over 25 mill. kroner som kun betalte formuesskatt i 2022. Av disse hadde 230 personer en formue på over 50 mill. kroner.

Skattebidrag over tid

Som vist i tidligere avsnitt, peker Finansdepartementet i et svar til Stortinget på at det gir liten mening å se på skattebidraget fra den enkelte i enkeltår, men at skattebetalernes bidrag bør vurderes over tid. Av de 483 personene med beregnet formue over 25 mill. kroner, både i 2021 og 2022, betalte 60 prosent inntektsskatt i 2021, men ikke i 2022, og denne andelen stiger til 70 prosent i årene 2018 og 2019.

Figur 2: Personer som kun betalte formuesskatt i 2022 og hvorvidt de betalte inntektsskatt i 2021 eller ikke, som prosent av den enkelte formuesgruppe

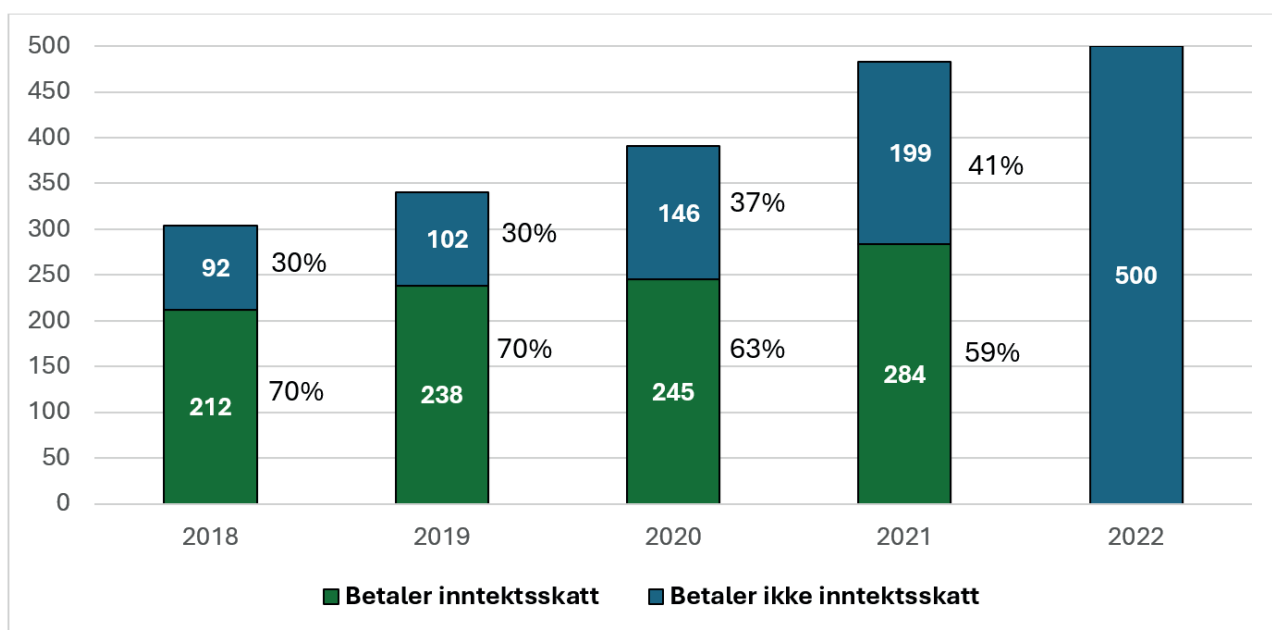

Kilde: SSB, Finansdepartementet og NyAnalyse

Samfunnsdebatten om formuesskatt er vanligvis opptatt av hvordan den virker for de aller rikeste, de med over 100 mill. kroner i likningsformue. De utgjør om lag 0,5 prosent av alle som betaler formuesskatt i 2022. Datagrunnlaget fra SSB og Finansdepartementet har ingen oversikt over hvor mange av disse som blir personlig nullskatteyter dersom formuesskatten avvikles. Figur 1 viste at det var 500 personer i 2022 med beregnet formue over 25 mill. kroner som kun betalte formuesskatt og ikke inntektsskatt. Figur 3 viser antallet av disse som har over 25 mill. kroner i beregnet formue i hver av de fire foregående årene, og hvorvidt de i disse årene betalte inntektsskatt eller ikke. Analysen er gjennomført isolert for hvert år, så inntektsskatte-situasjonen kan variere over tidsperioden per år for enkeltpersoner.

Figur 3 er egentlig en god oppsummering av hva tallgrunnlaget fra SSB og Finansdepartementet viser reelt er «nullskatteyterproblematikken» overfor gruppen med den høyeste rapporterte formuen, dersom formuesskatten avvikles. Av de 500 personene med formue over 25 mill. kroner som kun betaler formuesskatt i 2022, betaler flertallet av disse inntektsskatt i alle de fire foregående årene, og andelen stiger mot begynnelsen av perioden. Det totale antallet som har over 25 mill. kroner i formue reduseres mot begynnelsen av perioden og utgjør kun om lag 300 personer i 2018. Av disse betalte under 100 personer ikke inntektsskatt i 2018 (30 prosent av gruppen). Antallet er om lag det dobbelte, 200 personer, i 2021. Av de 24 800 personene som kun betalte formuesskatt i 2022 er det med andre ord kun 100–200 personer som i de foregående årene har formue over 25 mill. kroner samtidig som de ikke betalte inntektsskatt. Det utgjør 0,4–0,8 prosent av de 24 800 personene som kun betalte formuesskatt og ikke inntektsskatt i 2022.

Figur 3: Antallet personer med formue over 25 mill. kroner i 2022 som kun betalte formuesskatt og ikke inntektsskatt, og hvorvidt de betalte inntektsskatt eller ikke i tidsperioden 2018–2021 og hadde 25 mill. kroner i beregnet netto formue.

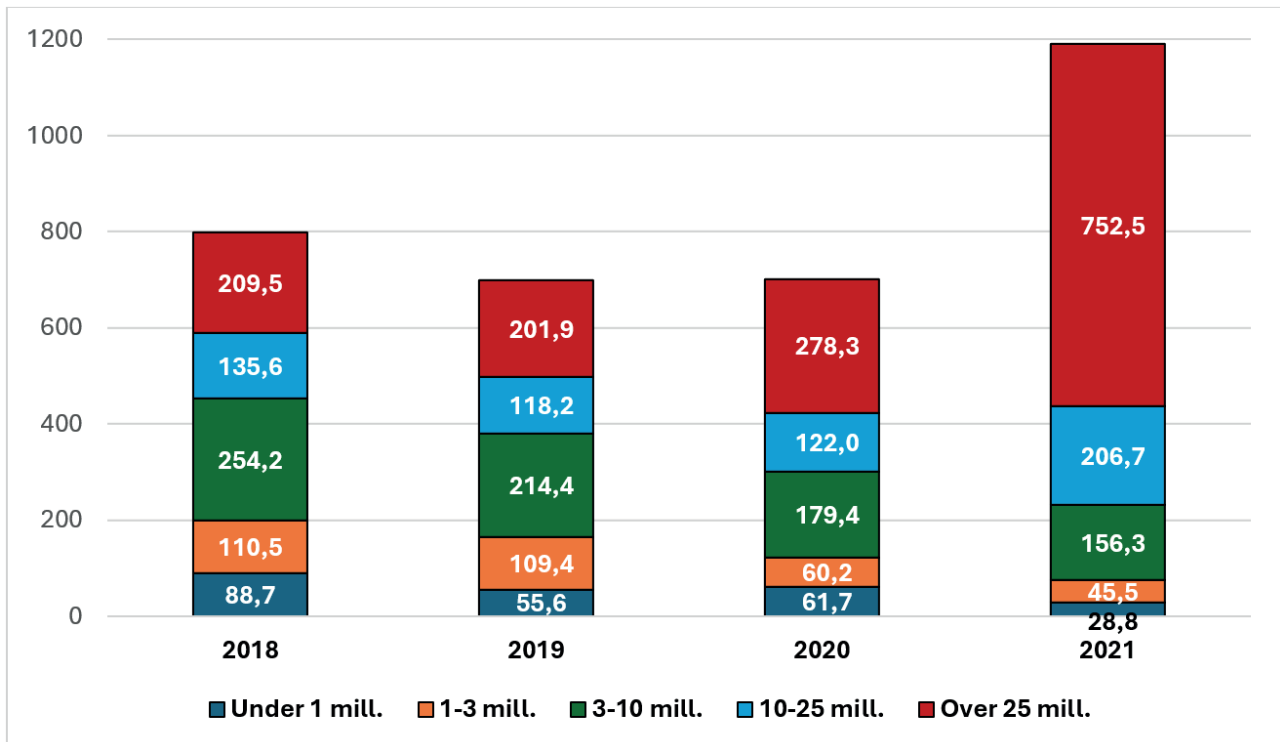

Kilde: SSB, Finansdepartementet og NyAnalyse

I svar til Stortinget skriver Finansdepartementet også at for å vurdere skattebidrag så er det relevant å vurdere skattebidraget fra bedriftene eid av næringsdrivende og investorer. Bedriftens skattebidrag kan være positivt selv om eier ikke betaler inntektsskatt personlig. Dette er spesielt relevant for gruppen med formue over 25 mill. kroner som har høyere andel investeringer i bedrifter og arbeidsplasser. Dessverre foreligger det ikke datagrunnlag på bedriftsskatt koblet til personer som ikke betaler inntektsskatt.

Et annet mål på å vurdere skattebidraget til de 24 800 skatteyterne som i 2022 kun betalte formuesskatt, kan gis ved å se på formuesgruppenes inntektsskatt i de foregående år. I årene 2018–2020 var den samlede skatten på inntekt fra nullskattekullet av 2022 700–800 mill. kroner, hvor gruppen med formue over 25 mill. kroner stod for 26–40 prosent. I 2021 var betalt inntektsskatt 1,2 mrd. kroner, hvorav om lag 750 mill. kroner (63 prosent) ble betalt av 284 skatteytere med beregnet formue over 25 mill. kroner. Den relativt sett høyere inntektsskattebetalingen som de med beregnet formue over 25 mill. kroner stod for dette året, var i stor grad forårsaket av Støre-regjeringens varslede økning av utbytteskatt og formuesskatt fra 2022, som bidro til at utbytte i 2021 ble om lag doblet sammenlignet med foregående år, fordi mange tok ut utbytte før satsen økte.

Figur 4: Betalt inntektsskatt samlet per beregnet formuesgruppe i perioden 2018–2021 av de som i 2022 kun betalte formuesskatt. Mill. kroner

Kilde: Finansdepartementet og NyAnalyse

Analyserer man de 24 800 skatteyterne som kun betalte formuesskatt og ikke inntektsskatt i 2022 med utgangspunkt i brutto inntekt, finner man samme hovedfunn som analysen fordelt etter

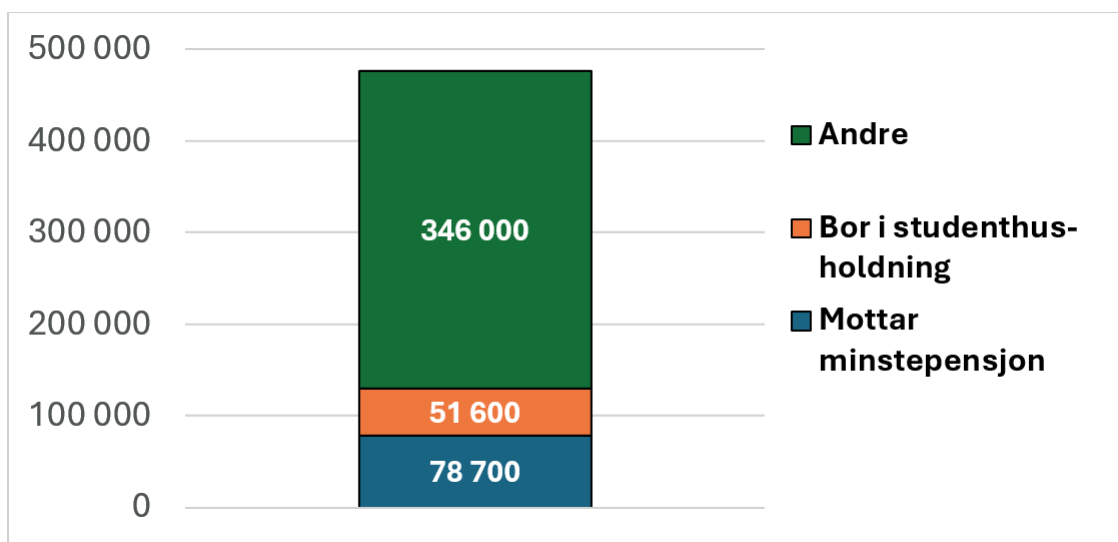
formue ga. De aller fleste har moderat brutto inntekt. 92 prosent av de 24 800 skatteyterne som kun betalte formuesskatt, hadde inntekt under 300 000 kroner i 2021. Det var et klart flertall av de med brutto inntekt under 300 000 kroner som ikke betalte inntektsskatt, men kun formuesskatt i 2022 som er i samme skattesituasjon i hele perioden 2018–2021.

For alle med brutto inntekt over 300 000 kroner er situasjonen den motsatte. Av de som i 2022 kun betalte formuesskatt, er det et veldig klart flertall som betalte inntektsskatt i alle årene i perioden 2018–2021. Datagrunnlaget fra Finansdepartementet oppgir ikke at en eneste person fra de 24 800 som kun betalte formuesskatt i 2022 ikke betalte inntektsskatt i perioden 2018–2021, mens de hadde brutto inntekt på 1,5 mill. kroner eller mer. Merk at datagrunnlaget fra Finansdepartementet har den svakheten at de av personvern hensyn ikke oppgir undergrupper på 11 eller færre personer.

Andel studenter og minstepensjonister som er personlige nullskatteyttere

Som gjennomgangen av tallene fra 2018 til 2022 viste, har de aller fleste nullskatteyttere svært lave inntekter. Regnskapstall for 2019 viser at det var 466 000 personer over 17 år som ikke betalte skatt. Dette inkluderer personer som heller ikke har inntekt. 130 300 personer som var personlig nullskatteyter i 2019, var enten minstepensjonister eller studenter boende i studenthusholdninger.

Figur 4: Antallet personlige nullskatteyttere i 2019 som bor i studenthusholdning eller mottar minstepensjon

Kilde: Finansdepartementet og NyAnalyse

En analyse av nullskatte-posisjonen til enkeltpersoner over tid

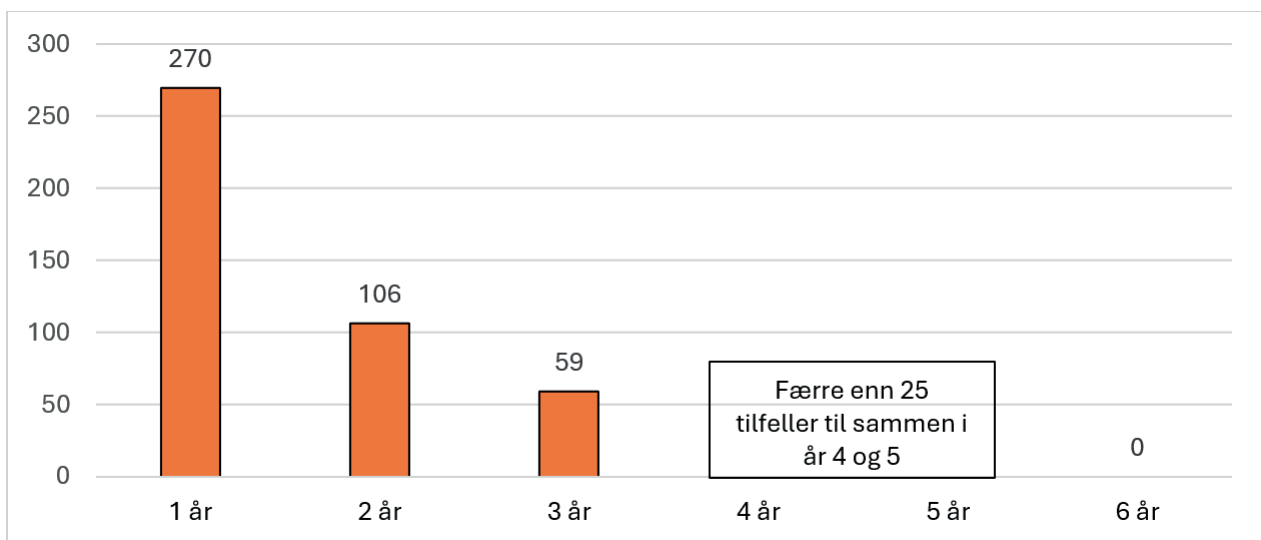
Finansdepartementet har i et svar til Stortinget påpekt at skattebidraget best analyseres over en tidsperiode. Analysen av nullskatteyttere i 2022, utenom formuesskatten, som er gjengitt over,

har den svakhet at hvert enkeltår i perioden 2018–2021 er analysert separat. Det gjør at man ikke vet om det er samme personer som inngår i de enkelte undergruppene på betalt eller ikke-betalt inntektsskatt, fordelt etter brutto inntekt eller beregnet formue.

Ved å benytte BIs database over historiske skattetall har Civita tidligere fått analysert på personnivå om personer med formue kunne unngå å betale personlig skatt i en 11-årsperiode mellom 2005 og 2015. Analysene konsentrerte seg om virkningen av å avvikle formuesskatt på næringskapital og delte inn skatteyttere på litt ulike måter. Konklusjonen fra alle analysene var at ingen av de identifiserte enkeltpersonene var gjentakende nullskatteytere over hele perioden, og få var det over mange år. Figuren under viser et eksempel fra analysene som ble gjort. Kun 270 personer som betalte 1 mill. kroner eller mer i formuesskatt på næringskapital, betalte null i inntektsskatt i ett enkeltår i løpet av de 11 årene. Det var 106 skatteytere som var i denne posisjonen to ganger, mens antallet sank til 59 for tre ganger. 25 eller færre til sammen var i denne posisjonen 4 og 5 år, mens antallet var null over 6 år (antall ganger) i 11-årsperioden 2005–2015. Mer informasjon finnes i Civita-rapporten [Skatt og samfunnsbidrag](#).

Figur 5: Frekvens og antall skatteytere over tid som betaler formuesskatt på 1 mill. kroner eller mer, hovedsakelig på næringsrelatert kapital, hvor formuesskatt på privat kapital maksimalt utgjør 50 000 kroner, og som ikke betaler skatt av andre inntektskilder, 2005–2015

Kilde: BI sin database over bedriftsregnskap, eierskap og personlige skatteytere ved Amir Sasson og NyAnalyse

Disse personene bidrar også til samfunnet gjennom sitt bedriftseierskap, også i året de ikke betalte personlig skatt. Selskapene disse personene eier helt eller delvis, har i snitt 110,5 arbeidsplasser, og selskapene betaler i snitt 9,8 mill. kroner i selskapskatt og har 55,2 mill. kroner i lønnsutgifter, som både skaper et livsgrunnlag for de ansatte og ytterligere skatteinntekter for det offentlige.

Personlig nullskatteyttere i 2024 ved avviklet formuesskatt på næringskapital

En siste analyse ser nærmere på tall fra 2024. Finansdepartementet har beregnet at det i 2024 er 457 300 personer som ikke betaler skatt med vedtatte skatteregler for 2024. Dette tallet er høyt, men reflekterer at det er et politisk ønske at minstepensjonister og andre med moderate inntekter ikke skal betale skatt. Dette vises også i Støre-regjeringens budsjettforslag for 2025. Regjeringen foreslår å øke grensen for skatt på inntekt til 100 000 kroner.

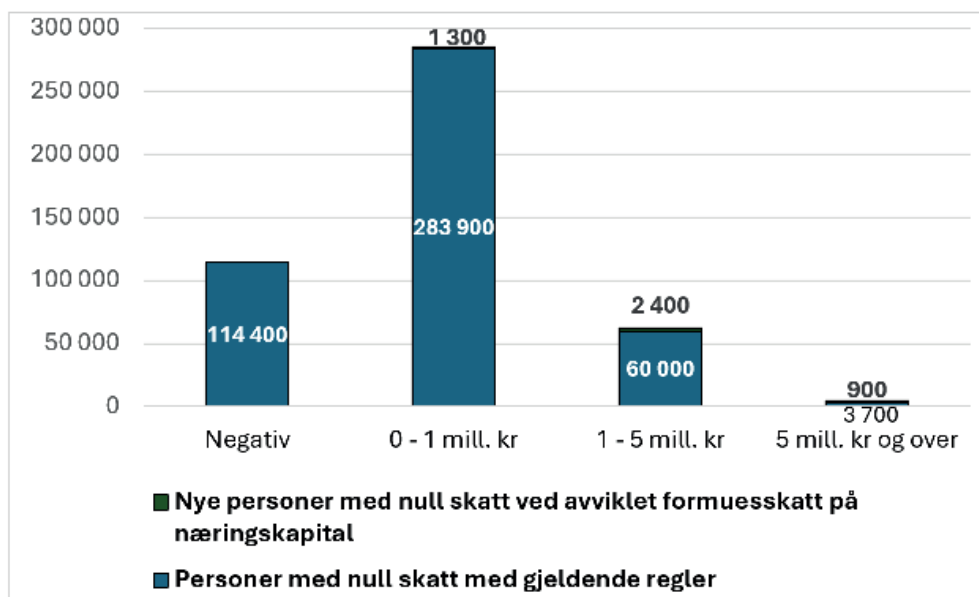
Dersom formuesskatt på næringskapital avvikles, øker antallet personer som ikke betaler skatt med 4 700 personer i 2024, ifølge Finansdepartementet. Det tilsvarer en prosentvis økning med 1 prosent, sett opp mot alle som ikke betaler personlig skatt med gjeldende regler i 2024.

81 prosent (3 800 personer) av de nye «nullskatteytterne» som oppstår, dersom formuesskatt på næringskapital blir avviklet, har under 5 mill. kroner i beregnet nettoformue, og har lite relevans til den offentlige debatten om personlige nullskatteyttere.

19 prosent (900 personer) har over 5 mill. kroner i beregnet netto formue, uten at det nødvendigvis gjør dem til spesielt formuende personer. Finansdepartementet anslår at disse 900 personene har gjennomsnittlig bruttointekt på 172 500 kroner og betaler i snitt 94 000 kroner i formuesskatt i 2024. Det indikerer en gjennomsnittlig formue på rett i overkant av 10 mill. kroner, fordelt mellom private aktiva, som primærbolig og fritidsbolig, og næringsinvesteringer.

Figuren viser totalt antall nullskatteyttere fordelt på formue. Det er viktig å merke seg at disse tallene kun gjelder for 2024. Det er ikke de samme personene som nødvendigvis vil komme inn i denne statistikken i 2025, dersom analysen gjentas.

Figur 6: Estimert på antall personer fordelt etter estimert formue som ikke betaler skatt med gjeldende regler og antall nye personlige nullskatteyttere dersom formuesskatt på næringskapital avvikles. 2024

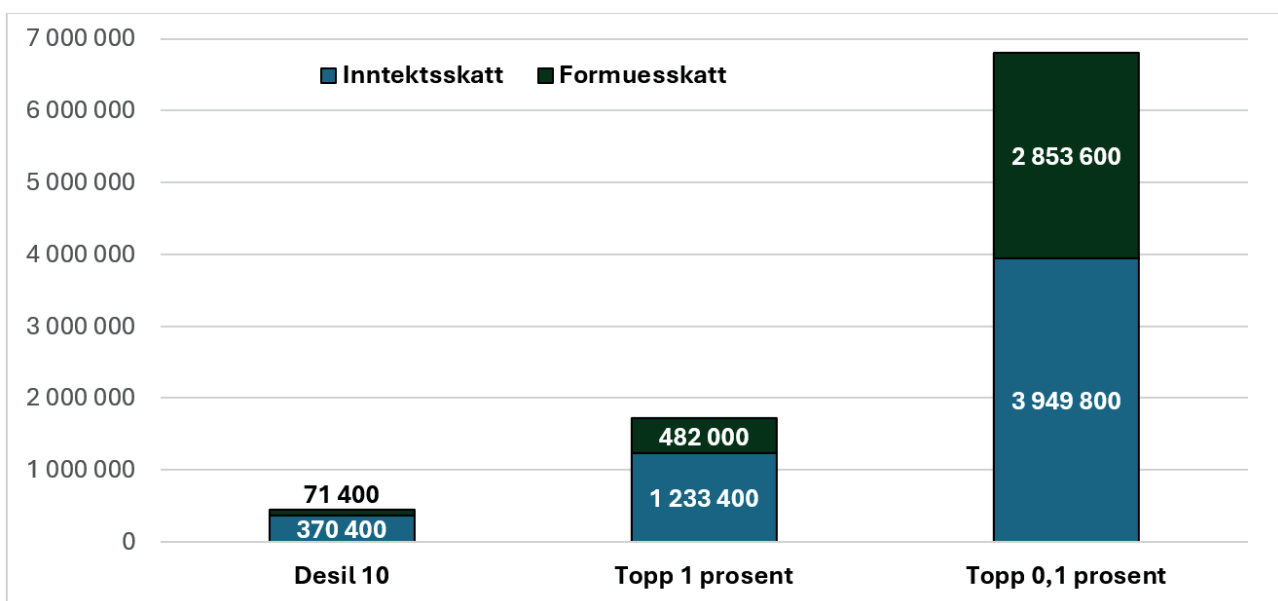

Kilde: Finansdepartementet og NyAnalyse

Figur 7 viser Finansdepartementets estimerte skattebetaling i 2024 for topp 10 desil etter beregnet formue, samt topp 1 prosent og topp 0,1 prosent, fordelt på inntektsskatt og formuesskatt.

Finansminister Vedum har hevdet at de 0,1 prosent med høyest formue (4 600 personer) kun betaler formuesskatt. Dette er ikke tilfelle. Faktisk estimerer Finansdepartementet at inntektsskatten utgjør 58 prosent av skattebetalingen deres i 2024, mens formuesskatt utgjør 42 prosent. I 2024 er denne øverste formuesgruppen estimert å skatte totalt 6,8 mill. kroner i gjennomsnitt.

Figur 7: Estimert gjennomsnittlig betalt inntekts og formuesskatt per person for 10 desil, topp 1 og topp 0,1 prosent for skattepliktig nettoformue. Kroner. 2024

Kilde: Finansdepartementet og NyAnalyse

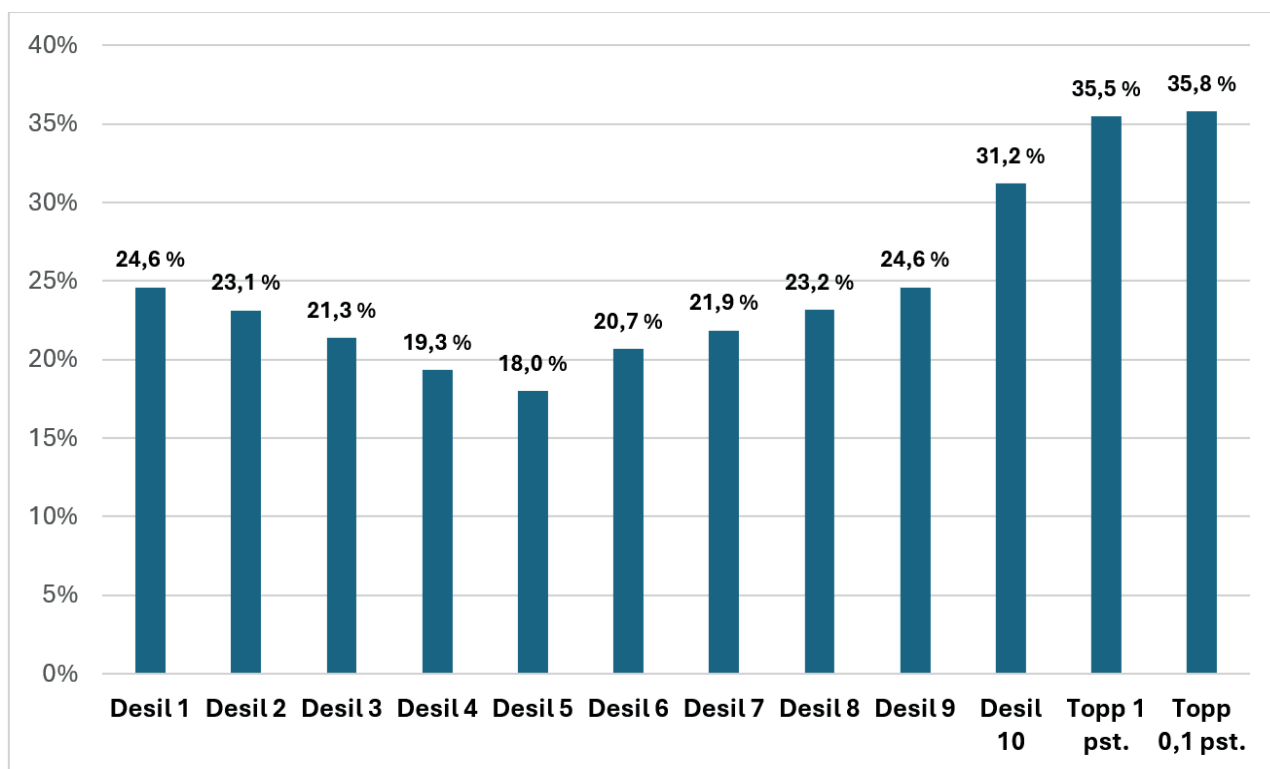
Det har i den offentlige debatten blitt hevdet at formuesskatten er avgjørende for å holde skattesystemet progressivt. Når man analyserer Finansdepartementets anslag for 2024, ser man at dette ikke er tilfelle. Figur 8 viser Finansdepartementets estimerte skatteprosent i 2024, fordelt over desiler, og topp 1 og 0,1 prosent for skattepliktig nettoformue, etter at formuesskatt på næringskapital har blitt avviklet.

Topp 0,1 prosent-gruppen har den høyeste skatteprosenten, med 35,8 prosent, nær fulgt av topp 1 prosent med 35,5 prosent og 10. desil på 31,2 prosent. Skatteprosenten faller deretter gradvis ned til 5. desil, som har den laveste skatteprosenten med 18,0 prosent, før den igjen stiger jevnt mot 1 desil hvor skatteprosenten er 24,6 prosent. Intuitivt kan dette virke underlig, men det reflekterer at skattepliktig formue ikke er lineært relatert til brutto inntekt og tilhørende inntektsskatt.

Gjennomsnittlig brutto inntekt i desil 1 er 910 000 kroner, hvorav det betales 223 800 kroner i skatt. Brutto inntekt og skatt synker frem mot desil 5 etter skattepliktig formue, hvor brutto inntekt

er estimert av Finansdepartementet til 312 400 kroner, hvorav det betales 56 200 kroner i skatt. Dette kan fremstå mer forståelig i lys av at mange familier i etableringsfasen kan ha primærbolig med høy belåningsgrad, men også god inntekt, som plasserer dem i et lavt desil, målt etter skattepliktig netto formue. Eldre kan ha mindre eller lite gjeld, men også moderat pensjon eller brutto inntekt fra arbeid.

Figur 8: Estimert skatteprosent dersom formuesskatt på næringskapital avvikles, fordelt over desiler med topp 1 og topp 0,1 etter skattepliktig nettoformue. 2024

Kilde: Finansdepartementet og NyAnalyse

Hvorfor kan velstående personer ikke betale inntektsskatt i enkeltår?

Det er flere grunner til at en velstående person kan bli personlig nullskatteyter i et enkeltår. Nevnes kan:

- Virksomheten, som personen eier, har store tap, som gir større fradrag enn det personen skal betale av annen skatt på inntekt. Dette er en rullerende gruppe, og analysene fra 2019 viste at samme skatteyter kun stod oppført med null i personlig skatt i ett eller noen få år av en periode på 11 år, og antallet personer dette gjaldt, var svært lavt.
- Personen tar ut et stort utbytte ett år og lever en periode av oppspart kapital. Virksomheten personen eier kan i samme periode betale selskapsskatt, men siden det ikke formelt knyttes til personen, ser det ut som om personen er nullskatteyter.
- Personen har skutt inn kapital i selskapet sitt. Dette beløpet kan, på samme måte som et bankinnskudd, tas ut av selskapet igjen uten at det betales skatt.

- Personen lever av å ta ut utbytte årlig, men beløpet som tas ut er under skjermingsfradraget. Når innskutt kapital tas ut, reduseres skjermingsfradraget og dermed også muligheten til å ta ut utbytte uten skatt (under skjerming).

Analyse og datagrunnlag

Faggrunnet om skatt på næringskapital og bedriftseierskap er utarbeidet av partner og seniorøkonom Villeman Vinje i NyAnalyse. De tidligere analysene bygger på analyser av BIs database over bedriftsregnskap, eierskap og personlige skatteyttere. Tall fra Finansdepartementet fremkommer som svar på spørsmål fra stortingsrepresentanter og analyser som er gjennomført på oppdrag fra Finansdepartementet av SSB.

Civita er en liberal tankesmie som gjennom sitt arbeid skal bidra til økt kunnskap og oppslutning om liberale verdier, institusjoner og løsninger, og fremme en samfunnsutvikling basert på respekt for individets frihet og personlige ansvar. Civita er uavhengig av politiske partier, interesseorganisasjoner og offentlige myndigheter. Den enkelte publikasjons forfatter(e) står for alle utredninger, konklusjoner og anbefalinger, og disse analysene deles ikke nødvendigvis av andre ansatte, ledelse, styre eller bidragsytere. Skulle feil eller mangler oppdages, ville vi sette stor pris på tilbakemelding, slik at vi kan rette opp eller justere.

Ta kontakt med forfatteren på mathilde@civita.no eller civita@civita.no.

Noter

- 1 Tall fra Finansdepartementet fra 2022.
- 2 Et eksempel i VG, men også i andre intervjuer om samme tema. <https://www.vg.no/nyheter/i/P47LGz/vedum-fjerning-av-formuesskatten-rammer-folk-flest>
- 3 Se utkast til partiprogrammer for de borgerlige partiene.
- 4 Svar til Rødt av 13.2.2023.